

Petr Tonatiuh Heller (1961)

Scénář rozhlasového výstupu

Pan Petr Tonatiuh Heller se narodil v únoru roku 61 v Děčíně. Jeho rodina, židovského původu, si už od druhé světové války nesla negativní zkušenost s totalitními režimy.

„Můj dědeček Bohumil, tak von měl za manželku Němku, takže jeho nechávali bejt celou válku na pokoji.“

Ovšem zbytek rodiny takové štěstí neměl.

„Ve čtyřicátým třetím je odvezli do Terezína a popravili je v Buchenwaldu všechny.“

Odpor k totalitám tak měl náš pamětník v krvi.

„Můj otec zažil dvě totality, jednu fašistickou a vlastně druhou komunistickou. A v šedesátým osmým roce, když sem přišli Rusové tak táta ještě s jedním kamarádem založili KAN, Klub angažovanejch nestraníků.“

Petra Hellera bavilo ho malovat, fotit a tvořit sochy a tak se umění chtěl i nadále věnovat na střední škole.

„Protože jsem dělal sochy, maloval jsem a fotil, tak jsem se chtěl hlásit na uměleckou průmyslovku.“

„Přišel ředitel a říká “pojd’, něco ti ukážu,” tak mne odved do ředitelny a tam vyndal takovej fascikl. Já myslel, že to jsou záznamy o mně, jak jsem se učil celý ty roky a vony to byly záznamy vo naší rodině.“

„Ten ředitel všechno posbíral a pak mi říká, takže jako pro tebe jsou všechny střední školy v republice zavřeny.“

Už na učilišti začal navštěvovat koncerty hudby, která nebyla úplně v hlavním proudu komunistické kultury.

„Mně to hrozně imponovalo. Chodilo se tady do Kotvy, sem jezdili máničky z celý republiky. No a to už jsem začali vyrážet na různý ty tajný akce, co se pořádaly, tajný koncerty a na barákách tajný svatby. To byly takový ostrovy svobody, kde jsme si mohli dělat, co jsme chtěli. A hrát si svoji muziku, aniž by nám do toho komunisti kecali.“

Koncerty byly často monitorované státní bezpečností a policií, dokonce se mezi účastníky našlo několik lidí, kteří s policií spolupracovali.

„Jdeš kolem policie a vidíš tam hromadu cihel, která tam náhodně je a ten provokatér, kterej tam byl mezi náma, tak vzal tu cihlu a hodil ji těm policajtům do vokna.“

Po vojně pak začal pracovat na elektrárně. V té době se setkal i se samizdatovou literaturou, kterou začal rozmnožovat, což neuniklo pozornosti Státní bezpečnosti.

„Na psacím stroji, na těhletěch blánách. Napsal jsi takovejch deset stran přes kopírák.“

„Já jsem furt nevěděl, odkud vítr vane, kdo mne udal, kterej šikula.“

„No a jednou, když jsem byl u výslechu, tak tam nechal vyšetřovatel papíry a já jsem samozřejmě nakoukl a říkám tě prdel.“

Vytěžením Hellerové bylo zjištěno, že její manžel dostával poštovní zásilky s protisocialisticky zaměřenou literaturou a to Vokno, Voknoviny a materiály Jazzové sekce. Heller tyto materiály dále rozmnožoval opisováním, originál zasílal odesílateli a ostatní kopie rozdával v Kadani svým známým.

Naštěstí se přiblížil rok 1989 a s ním pád komunistické diktatury. Petr Heller zakládá s kamarádem v Kadani Občanské fórum. V roce 1994 se setkává s Karlem Krylem.

„My jsme mu říkali malý velký muž, protože on byl malej, ale přitom to byl opravdu velkej básník. A měl jsem tu možnost s ním hodinu debatovat u piva v Chomutově, když jsme ho tam měli na koncertě a tejdén na to Karel zemřel v Mnichově a když jsem se to dozvěděl, tak jsem brečel jak želva.“

Svoboda pro každého člověka znamená něco jiného.

„My jsme chtěli jenom tu svoji svobodu, nám svým způsobem voni byli úplně u prdele. Svoboda je pro mě, že můžu bejt jakej jsem.“